ԱՐՄԱՎԻՐ ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՌՆԻԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԶՄԻՒՌՆԻԱ ՈՒՐԲԱԹ 16 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 1851 — ԹԻՒ 383

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 16 Փետրվարի։

Ազգի մը յառաջադիմութեան համար բարեընպատակ և բարեկարգ միաբանութիւնը խիստ մեծ է ըստ ամենայն մասին։ Քանզի ուր որ բարեգործութեան վախճանաւ ընկերութիւն մը հաստատուած է, ի հարկէ Աստուած՝ ալ այն տեղ է, և հետևաբար ազգօգուտ մեծ բարութիւններ կը յուսացուի. վասնորոյ ամէն բարեպաշտ անձինք կը պարտաւորին այս միաբանութեան զարգանալուն օժանդակ և գործակից ըլլալ, իւրաքանչիւրոք ըստ իւր կարեաց։

Յայտնի է ամենուն որ, միաբանութեամբ և բաժնորդական ընկերութեամբ մեծամեծ գործոցութիւններ յառաջ կրնարուին, դպրատուններ կը շինուին, գրքատուններ կը հաստատուին, հոգևոր և մարմնաւոր կարօտութիւններ կը լցուին, և ուրիշ ազգի ազգի բարեբաութիւններ՝ ի գործ կը դրուին. որոնք առանց ընկերակցութեան անհնար է որ կատարուին։

Այս մեր ըսածներուն ապացոյցները ամեն օր կը տեսնենք Եւրոպայի և Ամերիկայի քաղաքները։ Օսմանեան տէրութեան մէջ ևս քիչ ժամանակէ հետէ բաժնորդական ընկերութեանց հարկաւորութիւը ճանչցուեցաւ և սկսաւ՝ ի գործ դրուիլ։ Ուրախ սրտիւ կը դիտեմք թէ մեր ազգն ալ՝ ըստ իւր կարողութեան փութացաւ մասնակից ըլլալ այս ընկերական օգտակար և քրիստոնէավայել յառաջադիմութեանը։

Բայց բնականաբար ամէն բան՝ ի սկզբան խիստ դժուարութեամբ կը քալէ. քանզի զանազան արգելքներ պակաս չեն ըլլար անոր յառաջ երթալուն. և անոր կատարելագործութիւնը ու բարեկարգութիւնը անգամ ժամանակի կարօտ են։ Այս կերպ տեսութեամբ դատողութիւն ընելով՝ կը պարտաւորիմք ամէնքս ալ ներողամիտ ըլլալ, եթէ ազգային նորածին ընկերութեանց մէջ անկարգութիւն մը և պակասութիւն մը կը տեսնենք։

Ի վերայ այսր ամենայնի մէկ անհրաժեշտ կանոն մը կայ. սրուն դործադրութեան զանցառութիւնը աններելի է. և հասարակութիւը իրաւունքունի այս կանոնին ճշդիւ պահպանութիւը պահանջելս ազգային հրապարակական ընկերութիւններէն. այսինքն տարեկան ելևմտից հաշուին հրատարակութիւնը։ Քանզի ինչպէս որ 2—3 կամ 4 բաժնորդներէ բաղկացեալ մասնաւոր ընկերութիւն մը կը պարտաւորի տարեգլխոյն հաշիւ տալ իւր ընկերացը, որոց շահուն համար հիմնադրեալ է, նմանապէս հասարակութիւ բազմաթիւ անդամներէն բաղկացեալ հրապարակական ընկերութիւն մը կը պարտաւորի իւր ելևմտից հաշիւը ազգային լրագրաց միջոցաւ տալ հասարակութեանը, որուն օգտիցը համար հաստատուած է։ Կարծեմք թէ այս մեր ըսածին օրինաւորութիւնը և արդարութիւնը ուրիշ ապացուցութեան կարօտ չէ։

Այս համառօտ խորհրդածութիւններէն ետև՝ կը փութամք ծանուցանել մեր բարեսէր ընթերցողացը թէ 1850 յունվարի 1էն սկսեալ Աղէքսանդր Ալֆրեդ անուամբ միաբանութիւն մը հաստատուեցաւ՝ ի Կոստանդնուպոլիս. որուն նպատակն է Գրքատուն մը և Վերծանութեան Թանգարան մը հիմնադրել մայրաքաղաքիս նբ Փրկչի ազգային հիւանդանոցին մէջ՝ այն տեղ ապաստանեալ տնանկ և անկարող աղքատաց, խղճալեաց և որբոց մխիթարութեանը և ըստ կարի կրթութեանը համար։

Այս մարգասէր ընկերութեան իւրաքանչիւր բաժինը 25 ղուռուշէ. և մինչև ցայսօր 80 բաժին ժողվուեցաւ. որոց գումարը 2000 ղ՝ շ կընէ։ Այս դրամով ծախու առնուած գրեանց մէկ մասը սուրբ Փրկչի հիւանդանոցին դպրատան աշակերտաց վերաբերեալ սկզբնական գիրքեր են. և միւս մասը Վերծանութեան Թանգարանին կը վերաբերի։ Ասոնց ցուցակին, այսինքն ծախուց հաշիւը ուրիշ անգամի թող տալով, առայժմ կը հրատարակեմք բարեպաշտ և ազգասէր բաժնորդաց անուանքը։

	բաժին
Ամենապատիւ սրբազան Պատրիարքն Պոլսոյ	4
Աշակերտ նորին՝ Գէորգ վարդապետ . .	1
Յովսէփ վարդապետ Աւաջնորդ Կուտինայի	1
Տէր Օ՛ազարիա քահանայ՝ ի Պէյօղլու . .	2
Տէր Մարկոս քահանայ՝ ի Մինջաղիւղ. .	1
Պարոնայք,	
Յակոբ Կուճիկեան՝ ազգային երեսփոխան	2
Մահտեսի Յովհաննէս Սալանեան . .	8
Ազգասէր ոմն	6
Ուսումնասէր ոմանք.	6
Բարեսէր ոմանք	6
Բարեպաշտուհի ոմն.	1
Յով. քեռորդի Ռէզայիլեան Սիրայի.	4
Գալուստ Կոստանդեան.	4
Գրիգոր Ազաթոնեան	4
Նիկողայոս Նեվրուզեան	2
Յարութիւն Տիքիճեան.	2
Գէորգ Մելգոնեան՝ ի Նիկոմիդիա . .	2
Ոսկերիչ Բերովբէ Ղազարճեան . . .	2
Կարապետ Մանուէլեան	2
Մ. Մարտիրոս Թ. Խաչոնեանց՝ ի Սէօլէղ	2
Մարտիրոս Ռանապեան	1
Գէորգ Մեծմորուքեան Սեբաստացի .	1
Ստեփան Օտապաշեան	1
Սերովբէ Եբրանոսեան	1
Սարգիս Կ. Մկրեան	1
Գրագիր Յովհաննէս՝ ի Կուտինա . . .	1
Յարութիւն Թիւլպէնտճի	1
Սամիկ	1
բաժին	70

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՔ

Ի ԿԱՆԽԱՀԱՍՄԱՀ

Պրաջոռհմի Յովհաննու պայազատի՝ որդւոյ Տէրունական Խաչատրոյ իշխանազեսի, և մեկ ժառանգի պայծառազեղ Տանն Եղիազարեանց։

Ընդ մրրայսն սահարկեալ վէտս ընդ
Եւքսինեայ Պոնտոսեան,
Շրինդ մահու կոհակք դաժան
ձայնեն՝ ի մեզ ողբերգու.
Կեղերջական վին վշտահար՝ գթոյն
երկնից իրագէտ՝
Հրաւէր կարդայ՝ ի ցօղս աղի
՝ի դառն սուգ Լազարեան.
Մկիր բալաձիգք և թոնրնկեցք
մառախլապատ ահարկու,
Ի հոյակապն Ռուսիա կարդան
բնաւ զայս ազէտ։
Ողբացեք տխուր քնարք զազգիս
զվնշտ և զայս գոյժ.
Եւ դու վերագրդ կենախուզ՝ ոմ՝
կայցես արդ՝ ի խնդիր.
«Դու զկենաց գարուն զուարթ
կափուցանեմ յաչս մթին.
«Բարձցի հապա փառացն շուք
Ազքանազեանց կենաց տոյժ.
«Լայցէ գլուխս ընդ այս օրհաս,
ես յարամբի տարագիր
«Տաց՝ ի տապան»... աւաղ... ոչ ևս...
տեսջիք զնա բնաւին։

Այս տրիտուր հովտիս վշտաց
կայ մնայ մեզ ձայնատու.
Պարգև՛դ երկնից, կայ խաչ՝ ի կուրծս.
ուստի բաժին դառնացող՝
Օր այս ցաւոց հաներ տոհմիդ քում
ցանկալւոյ բաշխղին.
«Ելն Ընեղին կարդայ հրաւէր...
բաբէ... երթայց... ուր հատու՝.
«Ինչէ՝ ի լուր ձայն սուրբ կոչմանս.
անկաւ զենև մահուն քող.
«Ի կարուոջ կայ և Մելպոմեն նստեալ
և լայ թախծագին.
«Ինգութ մկրատ քերցն Պարկեան
յիս երկայնի խժաբար».
Յոյս՝ ի դերև. զպայծառափայլ
Եղիազարեանց զուարթ բողբոջ
Եհար խորշակ... ոչ ևս... ազգ իւր
՝ի Բեդրոպուրկ հեռաստան
Յառիցէ զաչս, զյոյսն միակ
տեսեալ՝ ի սուգ վշտահար...
Բաբէ չիք մեզ... Վեհս հոյակապ...
յո՛ երթայցես՝ ի յաղդոջ,
Ի քեզ միակդ աչք բնաւից... և
դու այսօր՝ ի տապան։
«Լոկ մահարձան ինձ կանգնեսցի.
«Ասա թաղեցաւ Յովհաննէս.
«Այլ ես երթամ՝ ի սահմանեանն՝
անդ զվերջին տիս անպօր.
«Յակաստանի և՝ ի յամրի վայելել
ցանգ անվիմար...
«Մի՛ ազգ իմ, մի՛, լայցէք դուք զիս,
այս ճանապարհ ու ասպարէս,
«Լատից զուղին»... և զինչ... ուր
մեզ ազնիւ ժառանգ Լազարեան.
Սոսկ՝ ի մխրոյ ձեզ յարուսցէ թող
վեհ Երկինք գերափառ.
Ի թուխս համակ Տուն Լազարեանց
դառնակսկիծ նշմարի.
Եւ խորտակեալ իւր ապագայ
յուսոյ դաստակն միակ.
Այս ձև զգոյն՝ ողբ զչիրմաւ
առին Մուսայք միաձայն՝.
«Երկունք բազդին զպայազատս ետ
գոռ ժանեացքն ճարակ,
«Ոչ զՅովհաննէս սերունդն ազնիւ
... բա՜... կայ յաւարի.
«Ո՛հ հոյակապն ոչ ևս երբեք վայելեսջիք,
ազգ Հայկեան.
«Զայն տուք Երկինք ազիոզորմ
և սրտաբեկ բնաւին.
«Երկինք առին, սրբեա՛ յաչաց
գերաշխարան զլալն».
«Երկինք առին զՎեհին զարև,
անդ՝ ի գարնան յաւիտենին.
«Ա՜նայ ձեզ արդ՝ իղձ աննախանձ և
ցանկալի սոսկ բաժին,
«Ակնակառոյց յերկինս՝ ի վեր
՝ի սփոփանս. հապա ՕՆ
«Ո՛ Ջերմ մաղթանս մեր ձօնեսցուք
ըզձից սրտից՝ ի լուծն»։

Մեհրդատ Աշրեի Գ. Նիկոմիդացի
Որդեգիր Աշոթ Միսակ ազգի Տարօնեան
և աշակերտ դպրոցին Մխիթարեան։

Նոքի երեսի գումարը	բաժին	70
Յովհաննէս Զալբաճեան		1
Յարութիւն Ալթունեան		1
Յակոբ Մանուկեան		1
Ոսկերիչ Դաբրիէլ		1
Ղանիկ Ֆինճանճի		1
Գէորգ		1
Պաշտասար Գ. Պալդաղարեան Իզմիրցի		2
Ղուկաս Գ. Պալդաղարեան	„	2
	բաժին	80

Ութսուն բաժին, իւրաքանչիւրը 25 ղուրուշ կընէ 2000 ղուրուշ։

Այս Աղքատասէր Ընկերութիւնը՝ առայժմ իւր գլխաւոր անդամներէն քանի մը հոգիով կը կառավարուի, և իրեն հոգաբարձու ընտրած է զյարգոյ Օմիւռնիացի Ճշմարտախօսեան պարոն Ստեփաննոսը, որ ինչպէս յայտնի է, շատ տարիէ ի վեր պատրիարքարանի գրագրութեան պաշտօնը կը վարէ խիստ արժանաւորութեամբ։ Մենապատիւ սրբազան Պատրիարքը, որ ազգիս մէջ ուսումնասիրական ազգօգուտ ընկերութեանց հաստատուելուն և յառաջանալուն հայրական խնամք կը տանի միշտ, յայտարարական յատուկ թղթեր տարածեց ներկայ տարւոյս յունվարի 1 ամսաթուով, յորդորելով զբարեսէր ժողովուրդը՝ որպէսզի ձեռքերնէն եկածին չափ նպաստամատոյց և գործակից ըլլան այս Աղքատասէր Ընկերութեանը, որ սակաւ առ սակաւ բարեկարգութիւն յառաջանալով, մեծամեծ և խիստ օգտակար ծառայութիւններ և նպաստներ կընայ ընել ազգին խղճալի և կարօտ անդամոց։

Տպագրիչ յարգոյ Աբրահամ հարազատները 2 զոյգ Ռէշարմալճեան մեծ բառարան նուիրեցին սուրբ Փրկչի Վերծանութեան Թանգարանին։

Տփխիսէն յունվարի 12 ամսաթուով և Ռէտուտգալէն նոյն ամսոյն 18էն գրուած նամակներ ընկալաք այս շաբթու, որով մեր յարգոյ և ազգասէր Թղթակիցները հետևեալ ազգային լուրերը կը հաղորդեն մեզ։

„Վեհափառ Ռուսաց կայսրը՝ ըստ խնդրոյ օգոստափայլ Թագուհւոյն, բարեհաճեցաւ սրբոյ Հրոյն Լուսաբերեայ կարգին տապտու թեան երկրորդ աստիճանի նշանը շնորհելու տիկին Իշխանուհւոյն Պէհպուտեանց, որ լծակիցն է պայծառափայլ կնիգաղ Վասիլ Յովսէփեան Պէհպուտեանց տեղակալ զօրապետին (ղենէրալ լէյտենանտ)։ Այսպարուն տիկնաց մէջ վսեմափայլ տիկին Պէհպուտեանցը առաջինը եղաւ, որ այս օրինակ բարձր պատուանշանի մը արժանացաւ։

„Այլ և յիշեալ պայծառափայլ Պէհպուտեանց հայազգի իշխանը, որ բարձրագոյն Թագաժառանգ Աղքանդը մեծ Դքսին Կովկասեան գաւառները ըրած ճանապարհորդութիւնը ուղեկից էր, պատիւ ունեցաւ Նորին Բարձրութիւնին ընդունելու ազամանդաղարդ տուփ մը քթախոտի, որուն վրայ կայսերազուն մեծ Դքսին կենդանագիրը նկարուած է։

„Պայծառափայլ կնիգաղ Մովսէս Օքաբարեան Երկայնաբազուկ Արղութեանց մեծահամբաւ Հայ զօրապետը սրբոյն Աղէքսանդրի Նևսայ կարգին ադամանդեայ նշանը ընկալաւ։

„Կովկասեան զօրուց շտեմարանապետ (զահրէ նաղլրի) գնդապետ (պոլկովնիկ) Դալատեանը՝ զօրապետի աստիճան ստացաւ։

„Ռուսերէն Կովկաս օրագրին մէջ հետևեալ լուրը հրատարակուած է։

„Վեհափառ Թագաւոր Կայսրը՝ իմանալով ներքին գործոց պաշտօնեայէն՝ թէ Լատինական հոգևոր կառավարութիւնը կը համարձակի վերսին ձեռք մտել հռովմէական Հայոց եկեղեցականաց գործոցը, բացարձակ և սաստիկ հրաման տուած է որպէսզի յատուկ հրովարտակաւ արգելք դրուի Լատինացւոց հոգևոր կառավարութիւնը, որ այսուհետև չհամարձակի երբէք հռովմէական Հայոց հոգևոր գործոցը խառնուիլ, և կայսերական այս հրամանին օրինաղանց գտնուողները սաստիկ պիտի պատժուին։

„Վեհափայլ Արքաղնասուրը Ներսէս ազգասէր Կաթուղիկոսը, որ անցեալները քիչ մը ժամանակ սաստիկ տկարութիւն ունեցաւ, գոհութիւն Աստուծոյ ի կատարեալ քաջառողջութեան կը գտնուի, և անդադար զբաղեալ է ազգօգուտ հարկաւոր գործքերով։ Վեհափայլ Պատանապետը փետրվարի վերջը կամ մարտ ամսոյն մէջ կը պատրաստի ի Տփխիս։

„Սուրբ Էջմիածնի սրբազան Սինոդին անդամ՝ տէր Մարուքէեան գերապատիւ Նիկողայոս Արք եպիսկոպոսը անցեալ ամին Դեկտեմբերի 2ին առ Աստուած փոխեցաւ"։

Ռէտուտգալէի մեր յարգոյ և ուսումնասէր Թղթակիցը հետևեալ ազգօգուտ տեղեկութիւնը ևս կուտայ մեզ։

„Ռուսաց տերութիւնը մեծ յարգ և համբաւ ունի այժմ կայսերութեան սահմանին դուրս հրատարակուած հայերէն լրագրաց վրայ, որոյմէ Հայոց ազգին վերաբերեալ շատ բաներ կը քաղեն։ Ըսել կուզեմ թէ մեծ փոյթ և հայրական խնամք ունի ազգիս զարգացմանը համար"։

Ազգին յառաջադիմութեանը համար եղած ելևէջի բարերարութեանց արժանիքը ճանաչել, և երախտագիտութիւն ու քաջալերութիւն հրապարակական նշաններ տալ՝ մանաւանդ հեռաւոր երկրի մը, ոչ միայն ազնուական և վեհանձն ըղձայմանց յայտարարութիւն մըն է, այլ և ըստ մեր կարծեաց՝ ազգօգուտ ազնիւ բարերարութիւն մըն է. ուստի մեծամեծ և խիստ օգտակար հետևութիւններ կրնայ ծագիլ հայկազուն ժողովրդեան համար, որուն մէջ քիչ տարիներէ ի վեր ազգասիրութեան եռանդը նոր փայլուն մը ստացած է։

Ինտարակոյս այս տեսակ ազնիւ բարերարութեց կարելը դասելու է Տփխիսի Խաստամեանք, Հախվերտեանք և Թէթիխութեանք ազնուական հայազգի երիտասարդաց ընթացքը, որ սրբուհւոյ Հռիփսիմեայ կուսին՝ մեր Ազգին լուսաւորչին պատկերը մեծադիր և խիստ պատուական քաշել տալով, կընուիրեն Իզմիրի նորաշէն դպրատանը աղջկանց. զոր Կոստանդեան մեծաշուք Հռիփսիմէ տիկինը շինել տուած է յանուն սրբոյ Հռիփսիմեանց։

Այս չքնաղ և խիստ վարպետութիւն նկարուած պատկերը, որ յարգոյ Ներսիսեան պարոն Ստեփաննոս երևելի պատկերհանին գործն է, անցեալ շաբթու հասաւ Իզմիր. որուն հետ յիշեալ ազնուականները նամակ մըն ալ գրած են առ բարեխնամ Հիմնադիրն աղջկանց ուսումնարանին. որուն իրենց երախտագիտութիւնը մտերիմ զգացմունքը կը յայտնեն՝ փոխանակ անոր այսպիսի ազգասիրական և մայրական հոգատարութեանը ի կրթութիւն մերազնեայ օրիորդաց։

Գանդոնէն (Զինաստան) անցեալ ամին դեկտեմբերի 28 ամսաթուով կը գրեն մեզ թէ, առհասարակ ամէն տեսակ աֆիոնը մեծ հանդարտութեամբ կը գտնուի, և գիները իջած են. քանզի մեր ձակայ բաղաքներէն ծախու առնելու հրամանները չեն գար՝ ծովային աւազակաց երկիւղին պատճառաւ, որոնք բաղաքացւոց փոքրիկ նաւակները բռնելով՝ մէջի եղած վաճառները կը կողոպտեն և նաւատիները անողորմաբար կը սպանանեն երբեմն։ Յիշեալ ամսոյն մէջ Տաճկաստանի աֆիոնին վերջի գինը 360 թալէռ էր փիքուլը՝ այսինքն 48 օքան. Փամթանայի աֆիոնին գինը՝ 432 թալէռ։ Ինտրէսինը՝ 435. և Մալվայինը՝ 590 թալէռ փիքուլը։ Մօտերս Լոնտոնէն 300,000 թալէռ յուղարկուեր է թէ, (չայ) ծախու առնելու համար։

— Մինկափորէն ընդունած նամակնիս յունվարի 1էն է, և Տաճկաստանի աֆիոնին գինը՝ 400 թալէռ կը գրէ փիքուլը. Յիշեալ կողմերն մէջ այս տեսակ աֆիոնէն առայժմ խիստ քիչ ապրանք կայ։

Անցեալ շաբթու քաղաքիս հայազգի երևելեաց կողմանէ յատուկ պատգամաւորութիւն մը. նմանապէս ուսումնասէր և ուսումնական երիտասարդաց կողմանէ պատգամաւորութիւն մը Արքեպ-ոյ գրատունը եկան՝ իրենց բարեհաճութեանը և գոհունակութեանը հրապարակական նշան մը տալու՝ լրագրոյս նախընթաց թերթին սկիզբը հրատարակուած յօդուածոյն համար, որ՝ ինչպէս յայտնի է, Ճշմարտասէր Հռոմէական Հայոյ մը հրատարակած տետրակին պատասխանն էր։

Այսպիսի բարեհաճութեան և շնորհակալութեան նամակներ ևս ընկալաք ի Կոստանդնուպօլսէ թէ՛ բուն Հայերէն և թէ՛ հռոմէական Հայերէն։ Ուստի բարեսէր հատարակութեան մանաւորութեանը արժանի կը համարիմ

ԱՌԱՄԵԼԱԽԱՌՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՍԻԼ, ՄԵՐՔԹՈՆԻ

Ռուն Ամերիկացիք կը հաւատան թէ ամէն արարածք, այսինքն մարդիկ և կանայք, կենդանիները և բոլոր առարկաները՝ որպիսի են փայտերը, նաւերը ու քարերը հոգի ունին, նմանապէս արհեստական գործիքները, ինչպէս են դանակները հայելիները, և տունները։ Իբ ասենք հիննալու որ ըլլան, հոգինին մարդկային հոգւոյն պէս անդիի աշխարհը կերթան։

Այս պատճառաւ միշտ մեռելոց քովը աղեղն և կապարճ կը դնէին, որ հանդերձեալ աշխարհին մէջ հոգիները գործածեն զանոնք. ինչպէս որ այս աշխարհիս մէջ գործ կածէին։

Ամերիկացւոց մէջ հետևեալ աւանդութիւնը նշանաւոր է։ Մարաթոն անունով մէկը տեսիլքով մը հոգիներուն եղած տեղը կիջնայ ու անկէ ետ դառնալով իր բարեկամաց մանրամասն տեղեկագրութիւն մը կընէ իր տեսածին վրայ, ուսկից մենք հետևեալ խօսքերը հոս յառաջ կը բերեմք։

Մարաթոն երկար ատեն ճանապարհորդութիւն ընելով լեռան մը ծոցին մէջ, վերջապէս հասաւ հոգւոց աշխարհին սահմանը. ուր անկարելի էր մտնել՝ որովհետև խոցոյն իւր առջևը կ'ելլէր թանձրախիտ և փշալից մարենիի անտառ մը, որ այնչափ իրարու կցած ու խառնուած էր փուշերով, ուսկից հնար չէր որ մէկը անցնի։ Երբոր ամենայն ճգմամբ կ'աշխատէր որ ուրիշ ճամբայ մը գտնէ՝ յանկարծ ահարկու և խոժոռադէմ առիւծ մը տեսաւ, որ իր վրայ կը յարձակէր։ Ինչ ընելը չգիտնալով՝ սկսաւ ետ ետ գալու փախչիլ. բայց առիւծը կատղելով վրան վազեց. և որովհետև Մարաթոն իւր վրան զէնք չունէր, դէպի գետին ծռեցաւ որ մեծկակ քար մը առնէ. բայց զարմանքը տարաւ երբոր տեսաւ թէ քարը առ աչքը տեսիլ մըն է եղեր. այսու ամենայնիւ այս բանս մէկ կողմէն ալ զինքը ուրախացուց. վասնզի տեսաւ թէ առիւծը իւր ձախ ուսէն բռնած էր ու զօրութիւն մը չունէր վնաս հասցընելու, և թէ երևցածը՝ ահարկու ու խոժոռադէմ կենդանւոյն հոգին միայն էր։ Ուստի թող տալով այս անզօր թշնամին՝ դէպ ի անտառը յառաջացաւ և զայն շատ ժամանակ դիտելով՝ աշխատեցաւ անփուշ կողմէ մը անցնիլ։ Սակայն յապուշ կը թեցաւ երբոր տեսաւ թէ մարենիները իրեն չէին արգիլեր ու դիւրաւ կ'անցնէր փուշերուն ու մարենիներուն մէջէն դեռնոի վրայ բան մը չեղածի պէս։ Վերջապէս խմացաւ թէ այս բոլոր անտառը՝ Ինտու Հոգւոյց կ'ըսուէր, և այս փուշերը ցանկ էին այն հոգւոց սահմանին, որոնց մէջ այս սուր փուշերը հոգիները միայն կ'արգիլէին և ոչ թէ մարմինները։ Այս գաղափարով միտքը դրաւ որ շարունակէ իր ճանապարհորդութիւնը այս փշալից անտառին մէջ։ Որչափ որ կը հեռանայր, այնչափ կ'ըսկսէր չորս դիէն անուշահոտութիւն մը զգալ, և աստիճանաբար աւելի ազդու ու քաղցր կը բուրէր։

Վերջապէս փշալից անտառին միւս ծայրը հասնելով տեսաւ հոն կանանչազարդ և ճիւղալից ծառ մը ծաղիկներով և պտուղներով լեցուն, որ իրաւամբ հոգւոց արքայութիւն կընծաներ։ Օրարձալի անտառին գեղեցիկ դաշտերուն մէջ բազմաթիւ ձիերու արշաւանքը տեսաւ. շատուր շներու հոչելը լսեց, և անոնցմէ վերջը սպիտակ ձի մըն ալ տեսաւ, որուն վրայ երիտասարդ մը հեծած էր ու կը հետևէր հինգ հարիւրի չափ շներու հոգւոց՝ նապաստակի մը հոգի որսալու համար, որ անոտարարելի արագութեամբ կը վազեր անոնց առջևէն։ Երբոր ձիաւորը մօտեցաւ իրեն, Մարաթոն ուշադրութեամբ դիտելով տեսաւ՝ որ Լատարատաս ըսուած երիտասարդ իշխանն էր, որ վեց ամիս յառաջ մեռեր էր, և որուն մահուանը վրայ Արևմտեան Ամերիկայի բոլոր բնակիչները մեծապէս ողբացին իր մեծամեծ

այս անցքերը, որ անշուշտ մեծ նշանակութիւններ ունին, և Աբդուլ-Մէճիտ Աբդալա-Ազիզ կարծեաց (օրինեան բիւպլիք) հաւատարիմ թարգմանը ըլլալը կը հաստատեն, ինչպէս յիշեալ մեր յօդուածային վերջը զուցած եմք։

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՒՊՕԼԻՍ, 12 Փետրվարի։

Բարձրագոյն Դուռը մանաւորապէս զբաղեալ է գանձատան եւ մտից խնդրոյն վրայօք։ Դրամոց հարկաւորութիւնը օր ըստ օրէ կաւելնայ, քանզի նորէնոր կարգադրութիւններ, հրապարակական ազգօգուտ շինութիւններ և ուրիշ օգտակար հաստատութիւններ 'ի գործ կը դրուին անպակաս։ և այս ամէն բարեբաութիւնները, ինչպէս յայտնի է ամենուն, մեծ գումար դրամոց կարօտ են։ Կառավարութիւնը կը ջանայ այնպիսի միջոցներ հաստատել, որպէսզի հաւաստարակչութիւնը անվնաս մնայ տերութեան գանձուն եւից և մտից մէջ, և երկրայութիւն չունիմք թէ իւր բարեխնամ ջանքը, յաջողութեամբ պիտի պսակուի։

Բարձրագոյն Մեծ Նպարդոս Ռէշիտ փաշան անցեալ շաբաթու արքայական պալատը գնաց, ուր պատիւ ունեցաւ երկար ժամանակ խօսակցելու օգոստափառ Սուլթանին հետ տերութեան հարկաւոր գործոցը վրայօք։

— Ամսոյս 3ին Անգլիոյ դեսպան վսեմափայլ սրբ Ալբերթիորտ Էդինկը յիշեալ բարձրապատիւ առաջին պաշտօնէին պալատը գնաց, որուն հետ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ։

— Տերութեան նախարարները ամսոյս 4ին գումարուեցան Բարձրագոյն Դուռը ուր Մեծ Նպարդոսին նախագահութեամբ խորհուրդ մը եղաւ,

— Պարոն Դրաֆէր, որ Յունաստանի մէջ Հոլանտիոյ հիւպատոս էր, մայրաքաղաքիս Հելլանոյ դեսպանատան առաջին թարգման և ատենադպիր անուանեցաւ իւր կառավարութեան հրամանաւը։ Ամանապէս իւր եղբայրը Վ. Դրաֆէր դեսպանատան աշակերտ թարգման կարգեցաւ։

— Վսեմափայլ Համին էֆէնտին, որ Պերութի քաղաքական ժողովոյն նախագահ և կայսերական ատենագիր թարգման է, Իզմիրէն մայրաքաղաքս հասնելով, ամսոյս 6ին այցելութիւն գնաց Բարձրագոյն Դրան նախարարաց։

— Այս օրերս վսեմափայլ Հատատ փաշան, որ Թիւրքիստանի ընդհանուր կառավարիչ էր, իւր մահկանացու ընթացքը վճարեց՝ մեծ սուգի և տրտմութեան մէջ ձգելով զԲարձրագոյն Դուռը և իւր բազմաթիւ բարեկամները։ Հատատ փաշան խիստ գործունեայ պաշտօնական մն էր, և մեծամեծ ծառայութիւններ ըրած է տերութեանը։

— Կառավարութիւն հրամայեաց Պաղտատի նախկին կուսակալ Ապտի փաշան՝ Թիւրքիստանի կառավարիչ անուանեցաւ մեռնողի Հատատ փաշային տեղը և Վէճհի փաշան, որ երբեմն Սարեայ

կուսակալ էր, Պաղտատի կառավարիչ եղաւ։

— Ամենապատիւ սրբազան Պատրիարքին ձեռքով այս օրերս յուղարկեցաւ Պաղտատի առաջնորդ գերապատիւ Մեսրոպ վարդապետին կայսերական նշան մը՝ իւր հոգևոր պաշտօնին յատկացեալ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ։ Լոնտոն, 7 Փետրվարի ըստ լատ։ Օգոստափառ թագաւորին ամսոյս 4ին ըստ նոր տուամարի՝ սովորական՝ հանդիսիւ բացաւ զխորհրդանոցը, և այս առթիւ պատուական դահլիճ մը ըրաւ, որուն նշանակութիւն արժանի յօդուածները հետեւեալներն են։

"Մի՛ երբեք և Տեսէք։

Մեծ ուրախութիւն է ինձ որ վերստին գումարուած կը տեսնեմ իմ խորհրդանոցս և ձեր խրատուցը ու գործակցութեանը կապակցիմ քննելու համար զկարգադրութիւնները, որոնք մեծ ներգործութիւն ունին մեր երկրին բարօրութեանը վրայ։

"Օտար տէրութեանց հետ իմ ունեցած բարեկամական և խաղաղասէր յարաբերութիւններս կը շարունակուին։ Փոյթ ունեցայ համոզելու Դերմանիոյ տէրութիւնները 'ի գործ դնել կատարեալ զգաստութիւնը Տանիմարքի հետ, որ անցեալ ամին յուլիսի ամսոյն մէջ հաստատուեցաւ 'ի Պերլին։

"Յուսամ թէ Դերմանիոյ գործքերը փոխադարձ համաձայնութիւն մը պիտի կարգադրուին, որպէսզի դաշնակցութեան ուժը անվնաս պահպանուի և իւր բաժանեալ տէրութեանց ազատութիւնը հաստատուն մնայ։

"Սարտենիայի թագաւորին հետ յաւելուածոյ յօդուածներ հաստատեցի՝ 1841 սեպտեմբեր ամսոյն՝ մէջ ըրած դաշնագրութեան վրայ, և հրաման տուի այս յօդուածները ներկայացնել ձեզ։

"Թէպէտև այս վերջի տարիներս մեծապէս նուազեցուցինք հաւաքակաց վրայ դրուած հարկը՝ բայց և այնպէս գանձատան եկամուտները բաւական յաջող եղան։ Մեծին Բրիտանիոյ Մեծագոյն թագաւորութեան առևտրոյն և ճարտարարուեստից վիճակը այնպէս զարգացաւ, որ ընդհանրապէս գործաւորաց աշխատելու գործ պակաս չեղաւ։

"Մօտերս օտար տէրութենէ մը եկեղեցական տիրողոց ոմանց տուչութիւնը և անոնց ընդունելութիւնը ազդու զգացմունքներ գրգռեց այս երկրին մէջ, և իմ հպատակներէս բազմաթիւ անձինք դումարուելով՝ աղերսագրեր մատուցին ինձ որոց մէջ թագաւորական դահին համար իրենց ունեցած անձնանուէր հնազանդութիւնը յայտնելէն ետև՝ կը խնդրեն որ դէմ դրուի այսպիսի անհիմն պահանջմանց։ Աստուածային զանոնք թէ հաստատապէս որոշած եմ իմ թագին իրաւունքը և ազգին անկախութիւնը պահպանել ընդդէմ ամէն տեսակ յափշտակութեանց, որ կողմանէ որ գալու ըլլայ։ Միանգամայն իմ սաստիկ փափագս և իմ մտայ անփոփոխ որոշումը յայտնեցի անվնաս պահելու Աստուծոյ օրհնութեամբ, կրօնական ազատութիւնը, որուն արժէքը՝ անզգացի ժողովուրդը արդարապէս կը ճանչնայ։ Դուք պիտի քննեք այս գործոյն համար հատուցուելու կարգադրութիւնը, որ ձեր առջև պիտի դրուի։"

Այս գահախօսութիւնը խիստ հաճելի եղաւ ամէն քաղաքական կուսակցութեանց, և մանաւանդ Պապին նոր կարգադրութեանը դէմ ղրուցուած յօդուածը։ Կլոպ և Դոյմ օրագիրները յառաջ կը բերեն լորտ Դէ մանիս Հռոմէական առենակալ իշխանին (բէր) խոհեմ խօսքերը, որ մեծ սէր ցուցնելով իւր նախնեաց կրօնին վրայ, և իրեն ու իւր հաւատակցացը համար կրօնական ազատութիւնը և քաղաքական հաւասարութիւնը պահանջելով՝ որ շատ ժամանակ չէ տարցուեցաւ, միանգամայն բողոքեց ընդդէմ ամէն տեսակ վնասուց որ կրնայ տրուիլ երկրին օրինացը օտար տէրութենէ մը, այնպիսի իշխանութիւն մը բանեցնելով որ իրեն չվերաբերիր։ Կլոպը կը յայտնէ հրապարակաւ թէ Դէ մանիս լորտին յառաջ բերած կարծիքը համաձայն է՝ կառավարութեան 'ի սկզբանէ անտի ունեցած դիտաւորութեանը այս գործոյն վրայօք։

Ամսոյս 6ին ըստ նոր տուամարի՝ եղած ժողովոյն մէջ Գիձ Վիլիամ կոմսը հարցուց լորտ Մինթոյին թէ իրաւ է որ Պապը խորհրդակցեալ ըլլայ իրեն հետ անգլիական դասապետական կարգադրութեանը վրայ՝ քահանայապետական կոնդակը չհրատարակած։ Լորտ Մինթոյ պատասխանեց թէ այս բանին վրայօք տարածուած խօսքերը բոլորովին սուտ են, թէ Պապին հետ և անոր պաշտօնէից (մինիսթր) հետ տեսութիւն ըրած ժամանակը երբէք խօսք մը չեղաւ եպիսկոպոսական դասապետութիւն մը հաստատելու Անգլիոյ մէջ։ և ոչ 'ի պաշտօնէ (ռէսմէն) ու ոչ բարեկամօրէն հաղորդակցութիւն մը չեղաւ իրեն այս կարգադրութեանը վրայօք։

ԳԱՂԴԻԱ։ Փարիզ, 8 Փետրվարի ըստ լատ։ Այս հաւաքականութեան քաղաքականութիւնը դիւրափոփոխ և խիստ տարտամ վիճակի մը մէջ կը գտնուի միշտ։ Ազգային խորհրդանոցին մեծագոյն մասը կը շարունակէ իւր հակառակութիւնը ընդդէմ կառավարութեան և Դահերէցին։ Խաղաղասէր և խոհեմ պատգամաւորները, որոց գլուխը դասելու է մսիւ ար Լամարթինը, չկրցան իրենց ազդու և ճարտարախօս ատենաբանութիւններով համոզել զխորհրդանոցը, որ դադարի իւր թշնամութենէն ընդդէմ Դահերէցին, քանզի այս օրինակ ընթացքէն վերջապէս խիստ ցաւալի և վտանգաւոր հետևութիւններ կրնան ծագիլ։ Նորընտիր պաշտօնէից ժողովը, որ խորհրդանոցէն դուրս եղած անձինքներէն բաղկացեալ է, բնականապէս չկրնար վստահութիւն ազդել

առաքինութեանցը համար։

Հոգիս թէ անտառէն դուրս եկած էր, մէյմն ալ նայիս որ Մարաթոն զուարճալի ու գոյնզգոյն ծաղիկներով ծածկած դաշտեր տեսաւ, կարկաջահոս վտակներ, բլրակներ ու հովանաւոր դաշտեր, որոնք այնչափ զինքը զմայլեցուցին, որ անկարելի է նկարագրել։

Այս զուարճալի տեղւոյս մէջ հոգիներու անթիւ բազմութիւն մը ալ տեսաւ, որոնցմէ իւրաքանչիւր ոք ինքիր գլխուն այլևայլ զբօսարար խաղերու և կրթութեան կը զբաղէր։ Շատ անգամ այս զուարճալի տեղերը ժուռ գալով ուզեց որ ան ծաղիկներէն մէկ քանի հատ փրցնէ, որոնք այս աշխարհքիս մէջ տեսած չէր։ Թէպէտ այս ծաղիկները իր աչքին կ'երևնային, բայց չէր կրնար փրցնել զանոնք։ Վերջապէս մէկ մեծակակ մը եղերք հասաւ, ու ձկնորսութեան ալ փարժ ըլլալով գնաց ձկնորներուն մէկուն քով կայնեցաւ, որ շատ մեծամեծ ձկանց հոգիները կորսնցուցեր։

Մարաթոն առաջուց բարի կնկան մը հետ ամուսնացեալ ըլլալով շատ տղաքներ ունեցած էր։ Այս երկու լծակիցները այնչափ երջանիկ էին իրենց փոխադարձ սիրովը, որ Հնդկացիները մին չև ցայսօր երբեք նոր կարգուած լծակիցները օրհնելուզեն նէ, կ'ըսեն թէ Մարաթոնին և Իրաթիլթային պէս ապրին։

Մարաթոն աչքերը դարձնելով իր սիրական Իրաթիլթային ստուերը տեսաւ, որ բաւական ժամանակ աչքը տնկած էր իւր երկանը վրայ, երբոր ասիկա տակաւին զինքը դիտած չէր։ Իրաթիլթան իր ձեռքերը տարածած էր դէպի անոր, ալբիւրի պէս աչքերէն արցունք կը թափէին, աչքովը, ձեռքովը և ձայնովը կը կանչէր զանիկա, և միանգամայն այնպէս կերևար թէ կ'ըսէր, ասդեռս անցք չիտար։

Մկկարողէ արդեօք Մարաթոնին ուրախութիւնը, զարմանքը և բոլոր ներքին զգայութիւնները ստորագրել՝ իր սիրական Իրաթիլթան տեսնելուն համար, որուն պատճառաւ գետի պէս արցունք կը թափէին իր աչքերէն։ Ի վերջոյ ճարը հատնելով ինքզինքը գետին մէջը ձգեց, ու տեսնելով որ գետին երևոյթն էր, սկսաւ խորունկ տեղէն քալել ու գետին միւս կողմը հասաւ։ Իրաթիլթան խնկոյն անոր գրկին վրայ ինկաւ, բայց Մարաթոն կը բաղձար որ ինքը մարմին չունենայ, որպէս զի ջարդելու ի իւր լծակիցը գրկելէն։

Շատ հարցմունքներէն և զանազան խօսակցութիւններէն ետքը Իրաթիլթան զՄարաթոնը մէկ փոքրիկ տուն մը տարաւ, որ այն կողմի գտնուած զանազան ծաղիկներով զարդարուած էր։ Մարաթոն զարմացաւ անոր բնակարանին անպատմելի գեղեցկութեանը վրայ, և սիրտը չէր ուզեր այն կողմէն զատուիլ, վասն զի ամէն կողմէն անուշ անուշ հոտեր կը բուրէին։ Իրաթիլթան ըսաւ իր երկանը, որ այս տեղս մնանաւոր քեզի համար կը պատրաստեմ, որպէս զի եթէ մեռնելու ըլլաս, աստուածպաշտութիւնդ և առաքինութիւնները անտարակոյս այս երջանիկ տեղը պիտի բերեն զքեզ։ Այսչափ ետքը իրեն երկու տղաքը ներկայացուց անոր, որոնք քանի մը տարի յառաջմեռեր էին, և Իրաթիլթային հետ մէկտեղ այն տունը կը բնակէին, խրատելով զինքը որ մեկալնոնք ալ որ իւր քովը կը մնան՝ նոյն կերպով կրթէ, որպէս զի մէկմէկու հանդիպին այն երջանիկ տեղը։

Աւանդութիւնը կ'ըսէ նաև թէ, Մարաթոն Անգարամետ ալ գնաց, ուր կը բնակէին ջարմարդիկները իրենց մահուանէն ետքը։ Ան թէ շատ ոսկեհալած ծովեր կան այն տեղ, որուն մէջ կը տեսնուին բարբարոս Նէրոպացւոց հոգիները, որոնք այնչափ հարիւրաւոր ագքատ Հնդկացիներ թրէ անցուցին՝ այս թանկագին մետալին համար։

Թարգմանեաց 'ի Յունարէնէ
Մարիոս Գ. Հալէպեան։

աղգային ժողովոյն վրայ, և հետևաբար միաբանութիւնը անհնար է որ հաստատուի այս երկու իշխանութեանց մէջ, այսինքն կառավարութեան և օրէնդիր ժողովոյն մէջ։ Եւ քանի որ անմիաբանութիւնը այս օրինակ դժբաղդ կերպիւ մը կըտիրէ, անտարակոյս տերութեան գործքերը ևս առաւել գէշ դարձուած մը պիտի ստանան, քաղաքական կիրքերը պիտի գրգռուին, պիտի արթննան, ուսկից նոր յեղափոխութիւն մը կրնայ ծագիլ։ Ի՞նչ հետևութիւններ կրնայ ունենալ այսպիսի դիպուած մը, եթէ ոչ մի՛ արասցէ, պատահելու ըլլայ։ «Չօրք կրնայ գուշակել»։

Ահա՛ քանի մը տողով համառօտեցինք Դաղղիոյ այժմեան ցաւալի և վտանգաւոր վիճակը։

Քաղաքական այս ծանր կացութիւնը նոր դըժուարութիւն մը ևս ստացաւ երևմտից պաշտօնէին մէկ առաջարկութեամբը, որ՝ հասարակապետութեան Դահերէցին այս տարուան համար խնդրած հասոյթին (իւլֆէ) կրկերաբերի։ Ընդհանուր տարի իւր արտաքոյ կարգի ծախուցը՝ համար՝ Դահերէցը 2,160,000 ֆրանք խնդրեց խորհրդանոցէն, և ընկալաւ։ քանզի խորհրդանոցին մեծագոյն մասին հետ սիրովէր։ Այս տարուան ծախուցը համար ալ 1,800,000 ֆրանք կըպահանջէ բայց օրէնդիր ժողովը, ինչպէս կըտեսնուի, միտք չունի հաւանութիւն տալ այս բանին։ Յատիկ վիճաբանութիւններ եղան այս առաջարկութեան վրայօք խորհրդանոցին գրատանց մէջ. ուր 619 ներկայ գտնուող պատգամաւորներէն 387ը հակառակ քուէ ձգեցին. և 242ը միայն հաւանութեան քուէ տուին. ուստի կերևի թէ 145 ձայն առաւելութեամբ խնդիրը պիտի մերժուի։ Մանաւոր յանձնաբարական ժողովը կազմուեցաւ յիշեալ առաջարկութիւնը քննելու. և այս ժողովոյն 13 անդամներէն 11 հոգին հակառակ է՝ կըսեն, այս առաջարկութեանը։

ԱՒՍՏՐԻԱ. Վիեննա, 1—13 Փետրվարի։ Քաղաքական գործքերը հանդարտութեան մէջ են, և Գերմանիոյ խնդիրը, որ Եւրոպայի խաղաղութիւնը վտանգի մէջ ձգելու կըսպառնար, բարեկամօրէն լմնցաւ գրեթէ, ուստի Աւստրիոյ կառավարութիւը իւր պատրաստ զօրաց թիւը նուազեցնելու վրայ է. ինչպէս Իրուսիան արդէն ըրաւ։ — Պարսից վեհափառ Շահին առաջին թարգման և զանազան նշանաց ասպետ Օմիւռնիացի մեծաշուք Դաւթեան Յովհաննէս աղան յիշեալ տերութեան յատուկ պաշտօնիս մը Վիեննա հասաւ մօտերս. և անմիջապէս այցելութեան գնաց կառավարութեան պաշտօնէից, որոնք մեծ յարգանօք ընկալան զՀայկաղուն երևելի գործակալը. զոր յատուկ հացկերոյթներով պատուեցին. Այլև պատիւ ունեցաւ ներկայանալու օգոստափառ Կայսեր. որ խիստ մարդասիրութեամբ և մեծարանօք ընկալաւ զինքը։

— Կըհաստատուն թէ Բաալբ Իսթերխազի իշխանը մօտերս ճանապարհորդութիւն մը պիտի ընէ՝ ի Լոնտոն. որ թէպէտև՝ ի վերին երեսս զբօսանաց ճանապարհորդութիւն մը կըտեսնուի. բայց շատերը կըկարծեն թէ քաղաքական նպատակ մը ունի, այսինքն Մեծին Բրիտանիոյ պաշտօնէից ժողովոյն և Աւստրիոյ կառավարութեան մէջ մտերիմ կապակցութիւններ հաստատել. քանզի ինչպէս յայտնի է, այս երկու կառավարութեանց մէջ եղած բարեկամութիւնը 2—3 տարիէ՝ ի վեր քիչ մը ցրտացած է զանազան պատճառաց համար։ — Ենգեալները ձայն մը տարածեցաւ թէ Աւստրիոյ կառավարութիւնը միտք ունի մեծ փոխառութիւն մը ընել. այս ձայնը կերևի թէ հիմնաւոր է. և Բորբէոբոնպան օրիրիլէն օրագիրը կըսէ թէ, եթէ Աւստրիան փոխառութի՛ մը ընելու ղէ այսօր, մեծ վստահութիւն և հաւատարմութիւն պիտի գտնէ Գերմանացի սեղանաւորաց առջև, որ անցեալ վերջի տարիները ամենևին գտած չէր։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. Աթէնք, 8—20 Փետրվարի։ Այս փոքրիկ տերութեան վիճակը դժբաղդութիւ օրըստօրէ կըգէշնայ։ Ներքին երկպառակութիւը կըշարունակուի միշտ. իսկ արտաքին քաղաքականութիւնը ցաւալի կացութեան մէջ է. քանզի քանի մը տարիէ՝ ի վեր Յունաստանը՝ Եւրոպայի տերութեանց իւր վրայ ունեցած համակրական սիրոյն մեծագոյն մասը կորսնցուց։ Յունաստանի այժմեան վիճակին վրայօք հետևեալ համառօտ յօդուածը, զոր Դահիպրօմօս ԼՈՆ Ամիսոն յունարէն օրագրին փետրվարի 6—18ին մէջ կըկարդամք, մեծ նշանակութիւն ունի և անհաւատալի կերևի։

«Մինթ հարկաւոր միջոցաց և օգնութեան պակասութեան պատճառաւ է՝, որ կառավարութիւնը թողուց զՅունաստանը այնպիսի մեկ վիճակի մէջ, որ հպարտ անգամ աւելի գէշ է քան զոր Տաճկաստանի տակ եղած ժամանակը»։

Աշաղակութիւնը կըշարունակուի արևմտեան Յունաստանի գաւառաց մեծագոյն մասին մէջ. նմանապէս Մոռայի մէջ։ Հոմբաւաւոր Խրիստոս Պուլկարի աւաղակապետը վերջապէս ձեռք անցաւ և բանտարկեցաւ.

Թրեստի վերջի շրջենաւով հասած լուրերը կըծանուցանեն թէ Օթոն թագաւորը ամսոյս 4—16ին պիտի մեկներ Մնաքսյէն Յունաստան դառնալու համար։ Ընդհանրապէս կըկարծուի թէ թագաւորական ամբոխոյն ժառանգու թեանը վրայօք որոշում մը չէ եղած տակաւին։

ՔԱՂԱՔԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զմիւռնիա, 16 Փեթրվարի։

Կոստանդնուպօլսոյ Հայոց պատրիարքարանի գրագիր Օմիւռնացի Ճշմարտասիրեան յարգոյ պարոն Աստվանոսը՝ ազգային գերագոյն ժողովոյն թոյլտուութեամբը երկու շաբթի օր Իզմիր իւր հայրենիքը եկաւ. ուր 15—20 օր մնալով, վերստին պիտի դառնայ իւր պաշտօնը վարելու։

— Օգոստափառ առատագութ Սուլթանը՝ ի նշան իւր կայսերական գոհունակութե՛ հաճեցաւ ադամանդեայ մեծագին մատանի մը շնորհելու մօսիւ Ենթուան Լոտուարին, որ քաղաքիս Ընդարձակ անուն գաղղիարէն լրագրոյն խմբագրիչն է։

— Լոնտոնի հրապարակական ցոյցին (էքսբոզիսիոն իունիվերսել) ժամանակը մօտենալով, արտաքոյ կարգի ծախքեր կըլլայ բնակարաններ գտնելու համար։ Կըհաստատուն թէ շաբաթը 2000 ֆրանք (9000 ղուրուշ) վարձքով տուներ բռներ են։ Ամերիկացի մը 12,000 գերդաստանի համար բնակարաններ կըփնտռէ։ Կըսուի թէ 30,000 ռուսք անցագիր խնդրած են Լոնտոն հրապարակական ցոյցին երթալու համար։ Զինացի փոքրիկ նաւուց խումբ մը, զորանք շոգենաւերը կըքաշեն, արդէն մեկներ է Զինաստանէն Լոնտոն երթալու, ուր մօտերս կըհասնի։ Այս նաւերէն ամէն մէկին մէջ չորս գերդաստան կըգտնուին, բաց՝ ի յախճապակիի (ֆարֆուրիի) վաճառականներէն։ Հրապարակական ցոյցին պալատը մտնելու համար՝ առաջի շաբաթը իւրաքանչիւրոք մէկ լիրա սթէրլինա պիտի վճարէ կըսեն։

— Օսէրվատոր Թրիէսթինօ օրագրին մէջ Եգիպտոսի այժմեան քաղաքական ընթացքին վրայօք երկար յօդուածներ հրատարակուած են. որոց մէջ խիստ գովութեամբ յիշատակութիւն եղած է սրտաքին գործոց պաշտօնեայ վսեմափայլ Ստեփան պէյին վրայօք։ Նմանապէս բարձրապատիւ Լպպաս փաշային առաջին թարգման վսեմափայլ Նուպարեան Նուպար պէյին և իւր եղբօրը մեծաշուք Ռաֆայէլ էֆէնտիին վրայօք։

Երկրայութիւն չունիմք թէ ամէն ազգասիրաց սիրտը մեծապէս պիտի ուրախանայ և պիտի մխիթարուի, երբոր կիմանայ թէ օտար լրագրաց մէջ անգամ հայազգի ազնուականաց արժանաւոր գովութիւններ կըլլան։

— Շաբաթէ մը՝ ի վեր այնպիսի բարեխառն եղանակներ և պայծառ օրեր կընէր, որ կարծես թէ գարունը հասած էր. բայց այսօր օդը փոխուեցաւ և քիչ մը անձրև կուգայ։ Ռէսմուրի ջերմաչափը 9 աստիճան կընշանակէ։

— Աւստրիոյ շոգենաւը որ երէկ կըսպասուէր Թրեստէն, այս ժամս հասաւ որ կէսօր է, ուլրագիրներս մամուլը դրած եմք. ուստի ժամանակ չունիմք նորագոյն լուրեր տալու մեր յարգոյ ընթերցողացը։

ԱՊՐԻՏՊԱՆԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զմիւռնիա, 16 Փետրվարի։

Գլխաւոր փոփոխութիւն մը չպատահեցաւ քաղաքիս առևտրոյն՝ մեր վերջի թիւէն ետև։ Ֆիանին գինը օրըստօրէ իջնալու վրայ է. այսօրուան արժէքը 95 ղրշ էր, բայց ծախուառնօղ չկայ։ Տորոնը նմանապէս հանդարտութիւ մէջ է և հաղիւ թէ 230—245ի կըծախուի կենդիները ըստ տեսակին։ Խամպակին վրայօք Եւրոպայէն եկած լուրերը անյաջողեն. ուստի այսօրուան գինը 240—255 ղրշ է։ Փալամուտը կանգուն է. և թէպէտ Անգլիոյ տեսակը 68 ղրշէն աւելի չծախուեցաւ, բայց երևմունքը ապէկ է, քանզի այս ապրանքին հունձը այնքան շատ չէ, ինչպէս որ կրկարծուէր՝ ի սկզբան։ Թրեստի տեսակին գինը՝ 88—90 ղրշ է։ Ռէհրին մեծ հանդարտութիւ մէջ է միշտ։ Փիլիբին օխան 36½ ղրշի ծախուեցաւ։ Սաւսամին արժէքը 31—31½ ղրշ է քիլէն, նաւուն մէջ աւանդելու պայմանաւ։ Խահվէին գինը քիչ մը իջաւ. նմանապէս շաքարինը. այս ամսինը 184—185 ղրշի կենդ ինարը հաղիւ թէ կըվաճառուի։

Ընդհանուր դրամափոխութիւն.

Լոնտոն	110½—111 հինգնդսով.
Մարսիլիա	179—179½
Թրեստ	345—346

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

ԹԱՆԳԱՐԱՆ ՎԵՐԱՆՈՐԵԱՆ

Օ.ֆ—ռնիա, ի Սինան օղլը—խան։

Թանգարանին տեսուչը կըծանուցանէ հասարակութեանը թէ յանձնառու կըլլայ ստարգրել տալ զանազան օրագրաց Դաղղիոյ, Պէլճիայի, Իտալիոյ և ուրիշ ազգաց։ Այս գրառանը մէջ ծախու կըգտնուին ընտիր գիրքեր, ազգի ազգի գրաւորական աշխատասիրութիւններ, աթլասներ, աշխարհագրական տախտակներ, գիրի և ուրիշ տեսակ թղթեր, աւազ, կնքամոմ, նաստակ փակելու նշխարներ (փուլ), մատիտ (գուրշունգալէմ), և այլն։

Գլխաւոր գրավաճառաց և երաժշտութեան (մուզիգայի) հրատարակիչներուն հետ ուղղակի հաղորդակցութիւն ունենալով, յիշեալ Թանգարանին տեսուչը յանձն կառնու բերել տալ Եւրոպայէն տանն տեսակ գիրքեր և երաժշտական թղթեր։ Իւր գլխաւոր թղթակիցը՝ Փարիզի տանէն հին վաճառատան մը փրատեսուչը ըլլալով, դիւրութեամբ կրնայ բերել տալ այս մայրաքաղաքէն նաև ուրիշ տեսակ բաներ, ինչ որ կուզեն։

Օրագրաց տարեգրութեան համար յատուկ գործակալ մը կայ, որ խմբագրաց հետ ունեցած իւր սովորական յարաբերութեամբը կարող է ուրիշներէն խիստ աւելի կանոնաւոր կերպիւ՝ ի գործ գնել այս ծառայութիւնը։ Թանգարանին տեսուչը այնպիսի կարգադրութիւններ հաստատած է, որ օրագրի մը տարեգրուիլ կամ մէկ գիրք բերել տալ ուզողը միայն այնչափ գրամ պիտի վճարէ, որչափ որ հաւաւցանելու էր եթէ ինքը գրած և բերել տուած կամ ծախու առած ըլլար զայն։ Հաստատութիւնը իւր խնդրած բանին միայն մաքուր արժէքը ու փոխադրութեան ծախքը պիտի վճարէ. իրաւունք հանից (գոմիսիոն) պիտի չառնուի։

Թանգարանին տեսուչը կըխոստանայ՝ ի գործ գնել իրեն ուղղուած ամէն յանձնարարութիւնները՝ հաւատարմութեամբ, ճշդութեամբ և խնայողութեամբ՝ ի ծախս։

Վերծանութեան Թանգարանին գրագրին միջոցաւ կըծախուի ուրիշ շտեմարանի մը մէջ, որ նմանապէս Սինան օղլը խանն է, Դաղղիոյ պատուական գիրքի՝ թէ՛ տակաւալ և թէ՛ քանի մը օրուան Դանիելի հին օրի, ափանթի և անիմանի օրի և ուրիշ զանազան խմբագիրներ, նմանապէս զանազան տեսակ ազգի ֆոտ։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Այս Լրագիրը երկու շաբաթը անգամ՝ մը՝ ուրբաթ օրը կը հրատարակուի։ Տարեկան գինը 120 ղուրուշ է կանխիկ վճարելի. ոՀվ որ կուզէ, կրնայ ստորագրուիլ։ Իզմիր՝ Արշալուսոյ Արարատեան գրատունը։ իսկ ուրիշ քաղաքաց համար՝ ահա կընշանակեմք լրագրոյս յարգի գործակալաց անուանքը, որք են.

Կոստանդնուպօլիս՝ Պէրպէռեան պատուելի պարոն Աբեսիս, որուն գրատունը՝ ի Վեզիր խանն է։

Պրուսա՝ Անատոլուի Ընկերութեան գործակալ Գասբրիէլ աղա Ճշմարտասիրեան։

Աղեքսանդրիա՝ Եռասուֆեան Գէորգ աղա։

Գահիրէ՝ Սարգիս աղա տէր Գասպարեան։

Յոպպէ՝ Բրուսիոյ և Միացեալ Նահանգաց Ամերիկոյ հիւպատոս Յակոբ աղա Ս. Մուրատեան։

Պէրութ՝ Աղորեայ մաքսերուն ընդհանուր վերատեսուչ Գէորգ աղա Սինապեան։

Հալէպ՝ մաքսատան տեսուչ Սարգիս աղա Մինասքեան։

Թրեստ՝ Աղրուեան Արրահամ աղա։

Կարին՝ մահտեսի Յարութիւն աղա Ղազարոնց։

Բեգրադուրկ և Մոսկուա՝ աղա Ակաֆոն Դ. Աբիմանց։

Տփղիս՝ Գալուստ աղա Շերմազանեան Վարդանեանց։

Դուրբէժ՝ աղա Թովմաս Ճէլալեանց։

Պաղեստա՝ Անգլոյ առաջին թարգման աղա Խաչիկ Մկրտչեան։

Կարկաթա՝ պարոն Թադէոս Խ. Աւետումեան։

Սինկափոր՝ պարոն Յովհաննէս Մ. Մովսէսեան։

Գանգան՝ պարոն Սէթ Աւետ Սէթեան։

Հրատարակիչ և տէր Լրագրոյս,

Ղ՝ոհաս Գ. Պալրաղրեան։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱԼՈՒՍՈՅՑ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ